

**Vec C-409/22**

**Zhrnutie návrhu na začatie prejudiciálneho konania podľa článku 98 ods. 1  
Rokovacieho poriadku Súdneho dvora**

**Dátum podania:**

21. jún 2022

**Vnútroštátny súd:**

Apelativen sad Sofia

**Dátum rozhodnutia vnútroštátneho súdu:**

9. jún 2022

**Žalobca v konaní na prvom stupni:**

UA

**Žalovaná v konaní na prvom stupni:**

EUROBANK BULGARIA AD

---

## **Predmet konania vo veci samej**

Opravný prostriedok podaný na odvolacom súde proti rozsudku prvostupňového súdu, ktorým tento súd vyhovel žalobe proti banke o zaplatenie (1) 982 000 eur ako súčtu súm z neautorizovaných platobných transakcií s peňažnými prostriedkami na účte v banke, (2) 1 182,40 eura ako náhrady škody, ktorá vznikla zavineným nesplnením zmluvnej povinnosti a (3) 74 521 eur zákonných úrokov z omeškania.

## **Predmet a právny základ podania návrhu na začatie prejudiciálneho konania**

Návrh podľa článku 267 ZFEÚ so žiadosťou o výklad článku 4 bodu 19 v spojení s článkom 59 ods. 1 a článkom 4 bodom 23 smernice 2007/64/ES

## **Prejudiciálne otázky**

1. Predstavuje splnomocnenie, s ktorým splnomocnený zástupca vykonáva v mene platiteľa dispozíciu majetkom prostredníctvom platobného príkazu, platobný nástroj v zmysle článku 4 bodu 23 [smernice Európskeho parlamentu a Rady 2007/64/ES z 13. novembra 2007 o platobných službách na vnútornom trhu, ktorou sa menia a dopĺňajú smernice 97/7/ES, 2002/65/ES, 2005/60/ES a 2006/48/ES a ktorou sa zrušuje smernica 97/5/ES]?
2. Je apostila, ktorú na listinu umiestnil príslušný zahraničný orgán podľa Dohovoru o zrušení požiadavky vyššieho overenia zahraničných verejných listín podpísaného v Haagu v roku 1961, súčasťou postupu autentifikácie tak pre platobný nástroj, ako aj pre platobnú transakciu v zmysle článku 4 bodu 19 v spojení s článkom 59 [ods.] 1 smernice?
3. Ak je platobný nástroj (aj ten, ktorý tretiu osobu oprávňuje uskutočňovať dispozičné úkony v mene platiteľa) z formálneho (vonkajšieho) hľadiska v poriadku, môže vnútroštátny súd vychádzať z toho, že platobná transakcia je autorizovaná, t. j. že platiteľ súhlasil s jej vykonaním?

## **Predpisy medzinárodného práva**

Dohovor o zrušení požiadavky vyššieho overenia zahraničných verejných listín (podpísaný v Haagu 5. októbra 1961) – článok 2

## Predpisy práva Únie a judikatúra

Smernica Európskeho parlamentu a Rady 2007/64/ES z 13. novembra 2007 o platobných službách na vnútornom trhu, ktorou sa menia a dopĺňajú smernice 97/7/ES, 2002/65/ES, 2005/60/ES a 2006/48/ES a ktorou sa zrušuje smernica 97/5/ES (Ú. v. EÚ L 319, 2007, s. 1) (ďalej len „smernica“) – odôvodnenia 1 a 60, článok 4 body 19 a 23, články 54, 59, 86.

Rozsudok Súdneho dvora z 2. septembra 2021, CRCAM, C-337/20, EU:C:2021:671.

## Ustanovenia vnútroštátneho práva

Graždanski procesualen kodex (Občiansky súdny poriadok) – článok 591 ods. 1, článok 596

Zakon za zadalženiatia i dogovorite (Zákon o záväzkových vzťahoch a zmluvách, ďalej len „ZZD“) – článok 75, článok 79 ods. 1, článok 82 a článok 86

„Článok 75 ...

(2) Dlžník sa oslobodí od záväzku, keď dobromyseľne splnil svoju povinnosť osobe, ktorá sa na základe jednoznačných okolností javí ako oprávnená na prijatie plnenia. ...“

Zakon za platežnite uslugi i platežnite sistemi (zákon o platobných službách a platobných systémoch) z roku 2009 (zrušený s účinnosťou od 6. marca 2018, avšak v tejto veci je uplatniteľný) – článok 51 ods. 1 a 2, článok 56 ods. 1 a 2, článok 57 a článok 58

„Článok 57 (1) V prípade neautorizovanej platobnej transakcie poskytovateľ platobných služieb bezodkladne navráti platiteľovi sumu neautorizovanej platobnej transakcie a v prípade potreby obnoví platobný účet platiteľa do stavu, v ktorom sa nachádzal pred vykonaním neautorizovanej platobnej transakcie.“

Targovski zakon (Obchodný zákonník) – článok 422 ods. 3

## Krátke zhrnutie skutkového stavu a konania vo veci samej

- 1 Dňa 22. novembra 2017 uzavreli v Sofii UA (žalobca v konaní na prvom stupni, ďalej len „žalobca“) ako vkladateľ (príkazca) a spoločnosť Eurobank EFG Bulgaria AD (žalovaná v konaní na prvom stupni, ďalej len „banka“) ako uschovávateľ (príkazník) zmluvu o bežnom účte. Touto zmluvou banka vzala na seba povinnosť zriadiť a viesť neobmedzený bežný účet v eurách na meno žalobcu s cieľom poskytovať mu platobné služby.

- 2 V súvislosti so svojím investičným zámerom žalobca previedol na účet spolu 999 860 eur.
- 3 Dňa 6. februára 2018 žalobca navštívil banku, aby s prostriedkami na svojom účte vykonal bankovú transakciu, ale zamestnanec banky mu oznámil, že zostatok na jeho účte je len 16 000 eur.
- 4 Žalobca uvádza, že ho to prekvapilo. Po tom, ako sa dožadoval vysvetlenia, mu zamestnanec predložil výpis z účtu o transakciách za obdobie od otvorenia účtu 22. novembra 2017 do 6. februára 2018.
- 5 Z výpisu z účtu žalobca zistil, že jemu neznáma osoba menom MK bez platného splnomocnenia zo strany majiteľa účtu, keďže ten mu žiadne splnomocnenie nevystavil, šiestimi samostatnými príkazmi na úhradu vykonala dispozičné úkony s peňažnými prostriedkami na účte v celkovej hodnote 982 000 eur.
- 6 Zamestnanec banky žalobcovi vysvetlil, že tieto jednostranné dispozičné právne úkony vykonal MK, ktorý sa voči banke vydával za splnomocneného zástupcu žalobcu a predložil splnomocnenie z 1. decembra 2017, ktoré bolo overené talianskym notárom (ďalej len „notár“).
- 7 Žalobca uvádza, že „splnomocnenie“, ktoré mu predložili, neobsahuje žiadny podpis splnomocniteľa, z dôvodu čoho (1) 6. marca 2018 ohlásil banke nezákonné disponovanie s jeho peňažnými prostriedkami a žiadal navrátenie sumy, (2) 8. marca 2018 poslal kópiu ohlásenia Centrálnej banke Bulharskej republiky a (3) zaslal notárovi písomnú žiadosť o informácie.
- 8 Notár mu odpovedal, že splnomocnenie, ktorým žalobca splnomocnil MK, ani nevystavil a ani neoveril, že splnomocnenie je istotne „falzifikát“ a že túto skutočnosť oznámil banke na jej žiadosť o informácie z 20. februára 2018.
- 9 Dňa 4. februára 2019 podal žalobca proti banke žalobu na Sofijski gradski säd (Mestský súd Sofia, Bulharsko), ktorý tejto žalobe rozsudkom z 13. mája 2021 vyhovel a banke uložil povinnosť navrátiť žalobcovi sumu 982 000 eur za neautorizované platobné transakcie, ako aj zaplatiť mu sumu 1 182,40 eura ako náhradu majetkovej ujmy a 74 521 eur ako úrok.
- 10 Jedným z dôvodov rozhodnutia Sofijski gradski säd (Mestský súd Sofia) je, že vzhľadom na existenciu osobitných ustanovení o zodpovednosti banky za neautorizované platobné transakcie sa neuplatní všeobecné pravidlo článku 75 ods. 2 ZZD, z dôvodu čoho na zodpovednosť banky nemá vplyv, či platila (vykonala príkaz) na základe jednoznačných okolností, ktoré potvrdzovali oprávnenie príkazcu. Zodpovednosť za predmetné neautorizované platobné transakcie spravidla nesie banka (článok 57 zrušeného zákona o platobných službách a platobných systémoch z roku 2009), iba žeby ich vykonanie bolo založené na úmysle alebo hrubej nedbanlivosti majiteľa účtu; v takomto prípade sa mu suma platobnej transakcie, bez ohľadu na jej výšku, nevracia. Podľa názoru

tohto súdu banka netvrdila a nepreukázala existenciu takéhoto správania žalobcu v príčinnej súvislosti s predmetnými transakciami.

- 11 Rozsudok Sofijski gradski säd (Mestský súd Sofia) banka napadla opravným prostriedkom na vnútroštátnom súde.

### **Hlavné tvrdenia účastníkov konania vo veci samej**

- 12 Žalobca uvádza, že zamestnanci banky tým, že osobe bez plnomocenstva umožnili disponovať prostriedkami nachádzajúcimi sa na bankovom účte, konali neobzretne a v hrubej nedbanlivosti. Banke bolo predložené splnomocnenie, ktoré nebolo navonok v poriadku a nesmeli byť akceptované ako riadne splnomocnenie, keďže podstatná náležitosť, a to „podpis“ „splnomocniteľa“, chýbala, z dôvodu čoho mala banka odmietnuť vykonať šesť predmetných bankových transakcií.
- 13 Banka priznáva, že žalobca 22. novembra 2017 navštívil jej pobočku. Zamestnanec banky z rozhovoru vyrozumel, že žalobca má v úmysle využiť splnomocneného zástupcu pri disponovaní s bežným účtom, ktorý sa má otvoriť. Vzhľadom na očakávané medzinárodné transakcie na účte a s cieľom umožniť žalobcovi prístup a kontrolu nad pohybmi na účte na diaľku mu bolo ponúknuté internetové bankovníctvo, SMS notifikácie a banková karta, avšak všetky tri odmietol.
- 14 Banka nespochybňuje tvrdenia týkajúce sa bankových operácií na účte žalobcu a uvádza, že jeho splnomocnenec MK prvýkrát navštívil jej pobočku 15. decembra 2017. MK vtedy zamestnancovi banky predložil originál odpisu splnomocnenia z 1. decembra 2017 overeného talianskym notárom 5. decembra 2017. Pravosť odpisu bola overená apostilou a všetky dokumenty boli úradným prekladateľom preložené z taliančiny do bulharčiny. Splnomocnenie je konkrétne (výslovné) a splnomocneného zástupcu oprávňuje disponovať prostriedkami žalobcu na jeho účte v banke.
- 15 Banka uvádza, že MK pri každom prevodnom príkaze predložil príslušnému zamestnancovi banky originál odpisu splnomocnenia.
- 16 Banka oponuje tvrdeniu žalobcu, že bol prekvapený, keď bol 6. februára 2018 informovaný o predmetných prevodoch finančných prostriedkov vykonaných prostredníctvom splnomocneného zástupcu. Naopak, po tom, ako mu bol predložený výpis z jeho bankového účtu, na otázku zamestnanca banky, kto vydal príkaz na prevody z jeho účtu, odpovedal, že ich urobil jeho splnomocnený zástupca MK. Žalobca prijal poskytnutú informáciu pokojne a pokojne si prehliadol kópiu originálu notársky overeného odpisu splnomocnenia, ktorým sa MK preukazoval.
- 17 Žalobca sa o niečo neskôr v ten istý deň vrátil do pobočky banky, avšak ešte stále neinformoval zamestnancov banky o nezrovnalostiach v prípade platobných

transakcií prikázaných MK, ale iba chcel odvolať splnomocnenie, na čo vlastnoručne spísal žiadosť.

- 18 Žalobca až 20. februára 2018 ústne informoval zamestnanca banky o probléme s prevodmi súm z jeho bežného účtu, a 6. marca 2018 podal banke písomné ohlásenie.
- 19 Banka priznáva, že sa 20. februára 2018 u talianskeho notára informovala, či bolo splnomocnenie z 1. decembra 2017 riadne podané a zapísané do jeho registra, či má notársky overená kópia splnomocnenia tie isté právne účinky ako samotné splnomocnenie a či je vyhotovenie takýchto odpisov v súlade s bežnou praxou, pričom mu v prílohe poslala naskenovanú kópiu odpisu splnomocnenia. Notár odpovedal iba toľko: „Priložený dokument je FALZIFIKÁT. Nepoužívajte ho.“
- 20 Dňa 27. februára 2018 sa banka písomnou žiadosťou obrátila na zastupujúceho prokurátora Talianskej republiky, ktorý svojím podpisom overil apostilou notársky overený odpis splnomocnenia. Prokuratúra v Monze potvrdila, že príslušná apostila bola vydaná 12. decembra 2017, t. j. oficiálne potvrdila, že „apostila na odpise splnomocnenia je platná“.
- 21 Banka dochádza k nasledujúcemu záveru: (1) Predložený dokument je odpisom splnomocnenia a nie splnomocnením samotným, a preto neobsahuje podpis splnomocniteľa; (2) apostilou príslušný taliansky orgán potvrdil pravosť podpisov a odtlačkov pečiatok na dokumentoch, pričom notárske overenie odpisu splnomocnenia, teda pravosť dokumentu, bola potvrdená, z dôvodu čoho je odpis splnomocnenia možné použiť v Bulharsku; (3) predmetných šesť platobných transakcií bolo vykonaných v prospech tzv. „putatívneho veriteľa“, a podľa jedného z ustanovení Všeobecných obchodných podmienok k zmluve v spojení s článkom 75 ods. 2 ZZD „banka nezodpovedá za sumy vyplatené a dispozície vykonané na základe splnomocnenia, ak jej vypovedanie splnomocnenia nebolo oznámené písomne a ak pred prijatím oznámenia dobromyseľne vyplatila sumu osobe, ktorá sa na základe jednoznačných okolností javila ako oprávnená na prijatie tejto sumy“.

### **Krátke odôvodnenie podania návrhu na začatie prejudiciálneho konania**

- 22 Vnútroštátny súd považuje smernicu za uplatniteľnú v spore v konaní vo veci samej. Jej účelom je zriadenie vnútorného trhu pre platobné služby. Podľa odôvodnenia 1 a odôvodnenia 60 smernice je na odstránenie vnútorných hraníc v Spoločenstve pri podpore voľného pohybu tovaru, osôb, služieb a kapitálu potrebná harmonizácia fungovania tohto trhu.
- 23 Podľa výkladov o správnom uplatňovaní práva Únie, ktoré sú pre vnútroštátne súdy záväzné, v bode 31 rozsudku Súdneho dvora z 2. septembra 2021 vo veci C-337/20, treba „na účely výkladu ustanovenia práva Únie zohľadniť nielen jeho znenie, ale aj jeho kontext a ciele sledované právnou úpravou, ktorej je súčasťou.“

Aj história vzniku ustanovenia práva Únie môže poskytnúť relevantné prvky pre jeho výklad.“

- 24 Vnútroštátny súd poznamenáva, že v bode 41 tohto rozsudku je vyjasnené, že podľa článku 86 smernice 2007/64 s nadpisom „Úplná harmonizácia“ „[bez toho, aby boli dotknuté viaceré ustanovenia uvedenej smernice, ktoré vymenúva] nesmú členské štáty, pokiaľ táto smernica obsahuje harmonizované ustanovenia, zachovávať ani zavádzať iné ustanovenia, ako sú stanovené v tejto smernici“. V tom istom bode sa uvádza, že „ani jeden z článkov 58, 59 a 60 tejto smernice nepatrí medzi ustanovenia, pri ktorých článok 86 priznáva členským štátom mieru voľnej úvahy pri ich vykonávaní.“
- 25 V bode 45 tohto rozsudku sa uvádza, že „harmonizovaný režim zodpovednosti za neautorizované alebo nesprávne vykonané transakcie zavedený smernicou ... teda môže byť nahradený alternatívnym režimom zodpovednosti ustanoveným vnútroštátnym právom na základe rovnakých skutočností a rovnakých dôvodov, len pokiaľ tým nie je dotknutý harmonizovaný systém a nie sú ohrozené ciele a potrebný účinok tejto smernice.“
- 26 Podľa bodu 67 uvedeného rozsudku „ak to stanovuje uplatniteľné vnútroštátne právo, poskytovateľ platobných služieb môže niesť následky svojej nedbanlivosti pri vykonávaní platobnej transakcie, najmä ak neoveril, či táto transakcia bola skutočne autorizovaná používateľom platobných služieb, pokiaľ takáto nedbanlivosť spôsobila ujmu tretej osobe...“
- 27 V článku 75 ods. 2 ZZD je upravený právny inštitút splnenia domnelému veriteľovi, pričom dlžník sa oslobodí od záväzku, keď dobromyseľne splnil povinnosť osobe, ktorá sa na základe jednoznačných okolností javí ako oprávnená na prijatie plnenia.
- 28 Ak by dôvody oslobodenia poskytovateľa platobných služieb od zodpovednosti v prípade neautorizovanej platobnej transakcie stanovené v smernici vnútroštátny súd vykladal rýdzo gramaticky podľa znenia a nie teleologicky, logicky a systematicky – t.j., že platiteľ musel škodu, ktorá vznikla v spojení s neautorizovanými platobnými transakciami, spôsobiť úmyselne alebo v hrubej nedbanlivosti s podvodným zámerom alebo porušením jednej alebo viacerých svojich povinností podľa článku 56 –, dochádzalo by k situáciám, v ktorých by poskytovateľ platobných služieb, hoci konal dobromyseľne (pri dodržaní starostlivosti riadneho obchodníka), plne zodpovedá za vykonanú neautorizovanú platobnú transakciu.
- 29 V tomto prípade na to, aby poskytovateľ platobných služieb dosiahol oslobodenie od zodpovednosti, musí dokázať kvalifikovanú formu zavinenia platiteľa, ktorý by bol musel konať úmyselne (vrátane podvodného zámeru), resp. v hrubej nedbanlivosti.
- 30 Z judikatúry sú však známe prípady, v ktorých síce poskytovateľ platobných služieb konal dobromyseľne (pri dodržaní povinnosti zvýšenej starostlivosti

- riadneho obchodníka, na splnenie ktorej vytvoril všetky vedecké, technické, v obchode zvyčajné a dobrej obchodnej praxi zodpovedajúce podmienky, aby odvrátil vznik škody), avšak platiteľovi vznikla škoda, hoci nekonal v kvalifikovanej forme zavinenia (úmyselne, v hrubej nedbanlivosti alebo s podvodným zámerom).
- 31 Práve v takých prípadoch by poskytovateľ platobných služieb zodpovedal v prípade neautorizovanej platobnej transakcie, keď sa mu nepodarí preukázať zavinené protiprávne konanie platiteľa.
  - 32 V dôsledku toho by poskytovateľovi platobných služieb hrozilo, že utrpí značné majetkové straty, hoci bol dobromyseľný, teda prijal všetky nevyhnutné opatrenia, ktoré zodpovedajú právnym požiadavkám a dobrej obchodnej praxi.
  - 33 V tejto súvislosti by boli dobromyseľne konajúci poskytovatelia platobných služieb vo svojej podnikateľskej činnosti mimoriadne obozretní aj v tých najbežnejších situáciách pri poskytovaní platobných služieb. To by viedlo k spomaleniu platobného procesu alebo k odmietaniu vykonania inkás alebo platobných príkazov v prípade platobných nástrojov, ktoré sú formálne (navonok) v poriadku, čo je v rozpore s účelom smernice, ktorým je podpora voľného pohybu služieb a kapitálu.
  - 34 So zreteľom na požiadavky článku 86 smernice vzniká pre vnútroštátny súd otázka, či sa smie uplatňovať vnútroštátne právo, konkrétne ustanovenie článku 75 ods. 2 ZZD, keď poskytovateľ platobných služieb konal dobromyseľne a platobný nástroj, ktorý mu bol predložený, je formálne (navonok) v poriadku.
  - 35 Z dožiadania vnútroštátneho súdu o medzinárodnú právnu pomoc vyplynulo, že podľa talianskeho práva notári smú overovať odpisy splnomocnení, pričom odpisy musí notár overiť podpisom, odtlačkom pečiatky a vyhlásením, vrátane oficiálneho vyhlásenia o overení (ktoré má pre súd materiálnu dôkaznú silu), že odpisy zodpovedajú obsahu originálu („zhodujú sa s originálnou listinou“). Aj bulharské právo stanovuje takéto notárske overenie.
  - 36 Banka tvrdí, že dokument (splnomocnenie) predložený vo veci samej je odpisom originálu splnomocnenia s notárskym overením podpisu splnomocniteľa, žalobcu, ktoré vydal príslušný taliansky notár, pričom okolnosť, že odpis sa zhoduje s originálom, potvrdil tento notár.
  - 37 Pravosť tohto odpisu originálu notársky overeného splnomocnenia potvrdil príslušný orgán Talianskej republiky, a to zastupujúci prokurátor, umiestnením apostily podľa právnej úpravy Haagskeho dohovoru o zrušení požiadavky vyššieho overenia zahraničných verejných listín z roku 1961.
  - 38 Podľa článku 2 druhej vety dohovoru potvrdenie pravosti listiny apostilou zahŕňa hodnovernosť podpisu a funkcie osoby, ktorá listinu podpísala.



- 39 Práve použitím tejto listiny (originálu odpisu notársky overeného splnomocnenia s apostilou) vykonávala osoba, ktorá sa vydávala za splnomocneného zástupcu žalobcu, dispozičné úkony v mene majiteľa účtu v prospech tretích osôb.
- 40 Keďže toto splnomocnenie oprávňuje splnomocnenca robiť dispozičné úkony v mene platiteľa, mohol by byť tento dokument klasifikovaný ako „platobný nástroj“ podľa článku 4 bodu 23 smernice, keďže patrí k postupu, ktorý užívateľ platobných služieb používa na to, aby mohol iniciovať platobný príkaz.
- 41 Podľa článku 54 ods. 1 smernice na to, aby bola platobná transakcia autorizovaná, sa musí uskutočniť na základe súhlasu platiteľa, pričom tento súhlas predpokladá preukázanie autorstva prejavu vôle, ktorý je obsiahnutý v platobnom príkaze (takzvaná formálna dôkazná sila dokumentu). To je spojené so zistením autentifikácie platobnej transakcie (postup, pomocou ktorého môže poskytovateľ platobných služieb preveriť použitie určitého platobného nástroja, vrátane jeho personalizovaných bezpečnostných prvkov). Podľa článku 59 smernice má procesnú povinnosť dokázať, že platobná transakcia bola autentifikovaná (dôkazné bremeno), poskytovateľ platobných služieb.
- 42 Ak poskytovateľ platobných služieb autentifikoval platobný nástroj (skutočnosť, že splnomocnenie, ktoré je predmetom tohto sporu, na základe ktorého boli vykonané dispozície s prostriedkami na účte žalobcu, je v poriadku), súhlas platiteľa (v mene ktorého splnomocnený zástupca vykonáva dispozičné úkony, ktoré sa prejavujú priamo v právnej sfére majiteľa bežného účtu) by bol v tejto súvislosti preukázaný a vykonané platobné transakcie by boli autorizované v zmysle článku 54 smernice.